

Valtuusto 20.11.2023 § 134

§ 134

Valtuustoaloite lasten ja nuorten älypuhelinien liikakäytön haittojen ehkäisemiseksi opetuksen keinoin

Valmistelijat / lisätiedot:
Kilpeläinen Anna
Plosila Riina
Tuulosniemi Susan
Stark Elisa
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ym. 12.6.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten älypuhelinien liikakäytön haittojen ehkäisemiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kajava Karimäen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 5.1.

Valtuusto toivoo, että Espoon yläkoulujen käytänteitä yhtenäistetään kännyköiden oppimista haittaavan käytön torjumiseksi siten, että yläkouluja ohjeistetaan hankkimaan kännykkäparkit luokkiin.

Kajava Karimäen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 5.2.

Valtuusto toivoo, että Espoon yläkouluissa harkittaisiin kännykkävapaan teemaviikon järjestämistä esimerkiksi sloganilla "Koulussa ilman kännykkää" joko kertaluonteisesti tai vuosittain. Koulut päättäisivät sisällöstä ja toteutustavasta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus 5.1. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus 5.2. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset:

Valtuusto toivoo, että Espoon yläkoulujen käytänteitä yhtenäistetään kännyköiden oppimista haittaavan käytön torjumiseksi siten, että yläkouluja ohjeistetaan hankkimaan kännykkäparkit luokkiin.

Valtuusto toivoo, että Espoon yläkouluissa harkittaisiin kännykkävapaan teemaviikon järjestämistä esimerkiksi sloganilla "Koulussa ilman kännykkää" joko kertaluonteisesti tai vuosittain. Koulut päättäisivät sisällöstä ja toteutustavasta.

Selostus

Henna Kajava sekä 13 muuta valtuutettua ovat 12.6.2023 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Espoon opetussuunnitelmaa täydennetään siten, että lapsille ja nuorille opetetaan itsesäätelytaitoja ja kriittisyyttä digilaitteiden käytössä ja opetetaan heitä siten suojaamaan itseään riippuvuuksilta ja liikakäytöltä.

Valtuustoaloitevastaus on valmisteltu kasvun ja oppimisen toimialalla suomenkielisen perusopetuksen, ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosyksikön, suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosyksikön sekä toimialan hallinto ja kehittäminen - palvelualueen yhteistyönä. Espoon nuorisovaltuuston kuuleminen tehtiin 22.8.2023. Nuorisovaltuusto ei kannata valtuustoaloitetta, vaan heidän näkemyksensä mukaan tehokkaampi tapa muuttaa nuorten käyttäytymistä ja elämönhallintataitoja olisi esimerkiksi tuen antaminen asiassa perheille ja huoltajille. Nuorisovaltuuston näkemyksen mukaan oppitunnit, jotka käsittelevät puhelinaddiktion haittoja ja hallintakeinoja, eivät hyvin todennäköisesti tavoita kohderyhmäänsä, eli lapsia ja nuoria. Lausunto käsiteltiin kasvun ja oppimisen lautakunnassa 11.10.2023 ja svenska rum - lautakunnassa 26.10.2023.

Oheismateriaaleina olevat opetussuunnitelmien esimerkit koskevat suomenkielisessä materiaalissa suomenkielisiä opetussuunnitelmia ja ruotsinkielisessä versiossa ruotsinkielisiä opetussuunnitelmia.

Valtuustoaloitteessa todetaan, että liiallinen ruutuaika aivojen muovautumisvaiheessa vaikuttaa aivojen kehitykseen, ja että useat kansainväliset tilastot osoittavat älypuhelinien ja nuorten mielenterveysongelmien välisen ajallisen yhteyden. Digilaitteiden käytön yleistymisen seurauksina lausunnossa mainitaan myös lasten ja nuorten taitotason heikkenemiseen kouluaineissa, lasten ja nuorten liikunnan määrän vähenemisen ja negatiivisen vaikutuksen heidän fyysiseen kehitykseensä sekä se, että vanhempien on vaikeaa saada lasten ja etenkin nuorten digilaitteiden käyttö tai ruutuaika pysymään kohtuullisissa ja suositelluissa rajoissa. Näiden seikkojen johdosta aloitteessa esitetään, että Espoon opetussuunnitelmaa täydennetään siten, että lapsille ja nuorille opetetaan itsesäätelytaitoja ja kriittisyyttä digilaitteiden käytössä ja opetetaan heitä siten suojaamaan itseään riippuvuuksilta ja liikakäytöltä sekä muilta riippuvuuksia aiheuttavilta asioilta. Itsesäätelyn kehittämisen lähtökohdaksi esitetään tuoreinta tutkimustietoa liittyen älypuhelimien ja sosiaalisen median haitallisen käytön vaikutuksiin, peleihin suunniteltujen ja riippuvuutta edistävien koukkujen tiedostamista, sekä oman itsensä kuuntelutaitojen kehittämistä.

Aloite tukee Espoon visiota olla vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä oppia ja tehdä työtä. Se tukee myös valtuustokauden tavoitetta olla jatkossakin Suomen johtava

oppimiskaupunki, jossa oppimistulokset ovat Suomen parhaat sekä perusopetuksessa että toisen asteen koulutuksessa.

Opetussuunnitelmien tavoitteet ja sisällöt ohjaavat kasvatusta ja opetusta varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Opetushallitus ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti julkaisivat 8.6.2022 varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskevat Digitaalisen osaamisen kuvaukset. Kuvaukset muodostavat kansallisen digitaalisen osaamisen viitekehyksen, joka on myös osa ePerusteet-palvelua. ePerusteissa on valtakunnalliset opetussuunnitelmien, tutkintojen ja koulutusten perusteet sekä Espoon kaupunkitasoiset ja koulu- sekä lukiokohtaiset opetussuunnitelmat. Digitaalisen osaamisen kuvausten käyttöönoton tueksi on julkaistu myös oppaita, mallinnuksia, esimerkkejä ja vinkkejä. Espoossa on tämän lisäksi käynnissä Digipolku- ja Digi-ilo-hankkeet, joiden puitteissa Espoon suomen- ja ruotsinkielisten perusopetuksen opetussuunnitelmien oppiainekohtaiset tavoitteet linkitetään Digitaalisen osaamisen kuvauksiin opettajien työn helpottamiseksi. Kouluissa opetellaan myös yleistä oman toiminnan ohjaamista muun muassa rentoutus- ja rauhoittumisharjoituksin sekä tarjoamalla oppilaille ja opiskelijoille erillisiä rauhoittumisen tiloja. Tästä on hyötyä myös älylaitteiden käytön hallinnan taidoille.

Voimassa olevat opetussuunnitelmat, esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien linjausten toimenpanoa tukevat digitaalisen osaamisen kuvaukset sekä kansalliset mediakasvatuslinjaukset ohjaavat opettamaan lapsille ja nuorille itsesääätelytaitoja sekä kriittisyyttä digilaitteiden käytössä. Tämän vuoksi Espoon opetussuunnitelmia ei ole tarpeen aiheen tiimoilta täydentää. Opettajia voidaan muistuttaa tämän ajankohtaisen aiheen tärkeydestä.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.11.2023 § 303

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ym. 12.6.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten älypuhelinliikakäytön haittojen ehkäisemiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kasvun ja oppimisen lautakunta 11.10.2023 § 155

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Henna Kajava sekä 13 muun valtuutetun 12.6.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten älypuhelinliikakäytön haittojen ehkäisemiseksi opetuksen keinoin.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Nämnden Svenska rum 26.10.2023 § 81

Förslag

Föredragande

Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-Aho Harri

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen som svar på en motion av Henna Kajava och 13 andra ledamöter 12.6.2023 om att genom undervisning förebygga olägenheter som orsakas av att barn och unga använder smarttelefoner för mycket.

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite lasten ja nuorten älypuhelinliikakäytön haittojen ehkäisemiseksi opetuksen keinoin Henna Kajava ja 13 muuta valtuutettua
- Espoon nuorisovaltuuston lausunto lasten ja nuorten älypuhelinliikakäytön haittojen ehkäisemiseksi opetuksen keinoin
- Esimerkkejä itsesäätelytaitojen ja kriittisyyden opettamisesta digilaitteiden käytössä perus- ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmista ja digitaalisen osaamisen kuvauksista
- Exempel på undervisning i självreglerande färdigheter och kritiskhet i användningen av digitala apparater

Tiedoksi